

Visie Fruitboomgaard

Volgens complexbeheer Volkstuinders
Vereniging Ons Genoegen Langraaf

Binnen de vereniging is er veel aandacht voor kringloop tussen plant, mens en dier. Er is een overdaad aan waar te nemen verschijnselen op het complex zoals de natuur geluiden (vogels, bijen, hommels, enz.) beeld, geur, sfeer, en evenwicht.. Je wordt door alle seizoenen heen getriggerd om echt te ervaren dat men te maken heeft met al dan gecreëerde natuur. Wij vinden het ontzettend belangrijk dat alles wat op de fruitboomgaard van onze vereniging gebeurt, met elkaar in verband staat. Want het geheel is zoveel meer dan de som der delen.

Visie fruitboomgaard volgens complexbeheer VTV Ons Genoegen Landgraaf.

De fruitboomgaard bevindt zich achteraan op het complex van volkstuinders vereniging Ons Genoegen Landgraaf tegen de bosrand aan van het Kapellerbos.

In de fruitboomgaard worden de gewassen ecologisch verantwoord geteeld. Het belangrijkste is voor ons als vereniging de samenhang tussen gewas, dier, mens, bodem en omgeving. De mooiste aspecten van ecologisch verantwoord telen vinden wij :

- Aandacht voor het geheel: bomen, bodem, dier, mens en omgeving.
- Focus op het weerbaar / sterker maken van het gewas en niet op het bestrijden van plagen.
- De enorme aantrekkingskracht van allerlei nuttige beestjes.
- Het uitdragen van de algemene visie van de vereniging.

Binnen de vereniging is er veel aandacht voor kringloop tussen plant, mens en dier. Er is een overdaad aan waar te nemen verschijnselen op het complex zoals de natuur geluiden (vogels, bijen, hommels enz.) beeld, geur, sfeer, en evenwicht.. Je wordt door alle seizoenen heen getriggerd om echt te ervaren dat men te maken heeft met al dan gecreëerde natuur. Wij vinden het ontzettend belangrijk dat alles wat op de fruitboomgaard van onze vereniging gebeurt, met elkaar in verband staat. Want het geheel is zoveel meer dan de som der delen.

We kijken achteruit.

De fruitboomgaard is op dit moment (eind 2022) in een slechte conditie.

- Er is niet voldoende rekening gehouden met de bodemkwaliteit, grondwaterstand en schaduw van het bestaande bos.
- Er is onvoldoende onderhoud gepleegd.
- De begrazing van de weiden met schapen in 2020 heeft er toe geleid dat veel bomen beschadigd zijn waardoor schimmels vrij spel hadden.
- Het gebrek aan juiste bestuivers.
- Rassen assortiment is zeer beperkt en bestaat voornamelijk uit late herfst en wintersoorten.

Daarnaast spelen ook natuur fenomenen mee zoals het zeer natte 2021 en zeer droog en heet jaar van 2022 wat ertoe geleid heeft dat meerdere bomen die het al zwaar hadden het alsnog niet overleefd hebben.

We kijken vooruit.

Onze doelstelling is om de visie van de vereniging uit te dragen en de aanvullende visie van de fruitboomgaard daarin mee te nemen met als resultaat om een goede mix van rassen te creëren met vroege en late soorten met zoveel mogelijk inheemse sterke rassen. Welke goed bestand zijn tegen diverse plagen en goed gedijen op de zware kleigronden waar de fruitboomgaard uit bestaat.

Om de doelstelling van de fruitboomgaard te bereiken zal er veel werk verzet moeten worden. Dit kan niet allemaal in een keer daarom zijn de geplande werkzaamheden verdeeld over meerdere jaren.

Het meerjarenplan.

De fruitbomen.

- Vervanging van bestaande hoogstamfruitbomen voor een deel half hoogstam.
- Vervanging van in de slechte staat verkerende fruitbomen.
- Verwijderen fruitbomen onder de HS-lijn i.v.m. hoogte beperking TENNET.
- Fruitbomen herpositioneren. 2 rijen in 3 hoeks verband, zie bijlage tekening.
- Uitbreiding van soorten, rassen en bestuivers, zie bijlage uitbereiding.
- Tijdig snoeien, afhankelijk van ras en tijd van het jaar.
- Bemesten waar nodig, na bodemmonsters.
- Maken van boomspiegels.
- Bewatering jonge aanplant bij droge zomers.(via drainagebuis boomspiegel)
- Ter bevordering van biodiversiteit aantal nootrassen planten, zie tekening uitbereiding.
- Ter bevordering van biodiversiteit aantal kruis en zwarte/blauwe bessen planten.
(t.z.t. eigen stekteelt opzetten.)

De weide in de fruitboomgaard.

- Opschonen van zaailingen zoals wilde braam, eik, wilg, berk.
- Verwijderen van grote vlakken brandnetels in het midden van de weide.
- Langs de haagrand achteraan selectief delen laten staan, i.v.m. biodiversiteit.
- Bevorderen open plekken met inheemse kruiden en planten om de biodiversiteit te verhogen.
- Weide 2 tot 3x per jaar maaien en ruimen ten behoeve van biodiversiteit.
(zie onderhoudsschema)
- De weide zoveel mogelijk egaliseren. (met gehuurd materiaal zoals bv een minigraver)

Takken/houtwal.

- Takken/houtwal functie uitbreiden om meer dieren aan te trekken.
- Takken/houtwal voorzien van palen. (oude acacia boompalen hiervoor gebruiken)
- Takken/houtwal wordt door complexbeheer jaarlijkse voorzien en aangevuld met snoeiafval van takken.

Buitenhaag.

- De buitenhaag is op diverse plekken door gebrek aan licht redelijk open, waardoor je vanuit het bos zeer goed het complex kunt opkijken. Om dit op te lossen worden tijdelijk voor de takkenwal vlinderstuiken geplant in 3 hoeks verband. De vlinderstuiken zijn binnen 1 jaar hoog genoeg waardoor het zicht weggenomen wordt. Daarbij hebben de vlinderstuiken een grote aantrekkingskracht op vlinders, bijen en bij-achtige bestuivers. Daarnaast kunnen we met het snoeiafval ook de takkenwal jaarlijks bijwerken. De vlinderstuiken worden na een aantal jaar gehalveerd in aantal zodra de buitenhaag zich hersteld heeft. Met het uiteindelijke doel dat er nog geen 10% van de aangeplante vlinderstruiken blijven staan.
- Er worden/zijn in het najaar van 2022 winterstekken gemaakt van de buitenhaag ter vervanging/aanvulling voor de open plekken in de haag zodat er weer een sluitende haag ontstaat, maar de winterstekken hebben een aantal jaren nodig om te volgroeien. Vandaar dat voor bovenstaande oplossing met de vlinderstruiken gekozen is.

- Op zeer slechte plekken waar geen ruimte is of beplanting aanwezig is en hierdoor inbraak gevoelig is, worden op deze plekken sleedoorn en/of vuurdoorn geplant.
- De buitenhaag is/wordt zeer veel teruggezet in breedte en hoogte om de haag een kans te geven om weer volledig dicht te groeien. (winter 2022/2023)
- Er worden/zijn ook werkzaamheden uitgevoerd (winter 2022/2023) aan de achterkant van de buitenhaag (bosrand) om de haag licht en lucht te geven. De herhaal werkzaamheden worden in het onderhoudsschema van complexbeheer meegenomen.

Opleiding van leden.

- Er worden diverse snoeiers (leden) intern opgeleid om de fruitbomen te kunnen snoeien op de juiste wijze, en dat ze weten wanneer diverse rassen gesnoeid kunnen worden.

Toekomst wensen.

- Tuin 57 uit verhuur halen als de tuin opgezegd wordt.
  - Tuin gebruiken om de beide boomgaarden te verbinden, zodat met groot materiaal beide boomgaarden te benaderen zijn. (dit is nu niet mogelijk)
  - Tuin 57, huisje opknappen, terras aanleggen, afdak creëren, gebruik als koffiehuisje, uitgangspunt voor rondleidingen, workshops, zoektocht kinderen paasactiviteit of andere activiteiten. (Het huisje heeft een mooie uitkijk over het gehele complex en daarom heeft het de voorkeur voor behoud met een functie.)
  - Tuin 57 via nieuw te maken pad vanuit de parkeerplaats bereikbaar maken.
- Wandelpaden met rustbanken op verschillende plekken.
- Het aanbrengen van informatiebordjes bij de bomen.
- Voorlichting fruitbomen doormiddel van tekening en folder of persoonlijk.
- Gebruik van werktuigendrager.
(Een-assige trekker met 1,5 meter maaibalk, deze knipt i.p.v. hakselt.)
- Gebruik van een minitractor met maaibalk en/of andere werktuigen.
(rekening houdend met opslag en stalling)
(voorkeur boven de werktuigendrager)

Kosten.

- Aanschaf nieuwe rassen rond de 250 euro per jaar gedurende 4 tot 6 jaar.
- Aanschaf meststoffen/grond rond de 100 tot 150 euro per jaar.
- Aanschaf boompalen en boombanden rond de 50 euro per jaar gedurende 4 tot 6 jaar.
- Aanschaf bodemonsters onderzoekskosten (geschat) rond de 60 euro per jaar.

Totaal voor de eerste 6 jaar, ongeveer 600 euro per jaar.

- Eenmalige aanschaf snoei materiaal van het merk Bahco zoals snoeischaren, stokknipschaar, stokzaag. (is redelijk prijzig maar zeer ergonomisch in gebruik, voorlopig nog niet nodig)
- Eenmalige overname kosten tuin 57.
- Eenmalige kosten opzet tuin 57. Zand, tegels, bouw materiaal afdak. Opschonen/afvalkosten klaar maken van doorbraak ten behoeve van de boomgaardweides. De doorbraak en opzet van tuin 57 als los project behandelen, maar wel integraal met de boomgaard, hiervoor moet budget komende jaren voor gereserveerd worden. Ruim geschat en maximaal 750 euro.

De totale vervanging en het op orde brengen van de gehele fruitboomgaard zal 4 tot 6 jaar in beslag nemen. De kosten van het geheel kunnen iets duurder maar ook goedkoper uitvallen dit is afhankelijk van de tijd van het jaar waarin het aangeschaft wordt. Waar nodig en beschikbaar kan er via marktplaats in de buurt ook materiaal gratis opgehaald worden.

Diverse planten, zoals de vlinderstruiken, kruisbessen, zwarte bessen en haagplanten worden intern op eigen terrein geteeld doormiddel van stekken. Hierdoor zijn er geen aanschafkosten.

Beplantingsplan en detailplanning.

De detailplanning wanneer welke werkzaamheden worden uitgevoerd zal in overleg tussen de uitvoerende personen en complexbeheer plaatsvinden. Leidraad voor het beplantingsplan en de detailplanning is dit document, complexbeheer heeft de leiding en eindstem in besluitvorming met betrekking tot de detailplanning en het beplantingsplan. Er zal 1x per kwartaal terugkoppeling naar het bestuur plaatsvinden met betrekking tot de voortgang van de fruitboomgaard.

Bijlage mogelijke uitbereiding van soorten en rassen.

Bij vervanging zal bepaalt worden welk soort en ras geplant zal worden.

- Appel,
  - o Malus domestica 'Gravenstein'
(niet zelfbestuivend,)
  - o Malus domestica 'Transparant jaune',
(niet zelfbestuivend, kort houdbaar, geschikt voor appelmoes)
  - o Malus domestica 'Ananas Renette',
(zelf bestuivend, beter oogst bij kruisbestuiving)
  - o Malus 'Dolgo'
(sierappel, voedsel, dracht/waardplant, vlinder, bijen en vogels)
  - o Malus domestica 'Discovery'
(niet zelfbestuivend, kort houdbaar, vroegbloeiend augustus plukrijp)

Kruisbestuivers voor bovenstaande appels (binnen 100 meter)

  - Cox Orange Pippin
  - Discovery
  - James Griene
  - Schone van Boskoop
  - Golden Delicious
- Peer,
  - o Pyrus communis 'conference'
(zelfbestuivend, beter oogst bij kruisbestuiving, halfstam)
- Kers
  - o Prunus avium (hoogstam, zoete kers)
(zelf bestuivend, voedsel, dracht/waardplant vlinders, bijen, vogels)
- Abrikozen
  - o Prunus armeniaca 'Tros Oranje'
(zelf bestuivend, beter oogst bij kruisbestuiving, drachtboom bijen)
- Noot
  - o Corylus avellana 'Garibaldi' (hazelnoot)
(zelf bestuivend, zon halfschaduw)
  - o Juglans regia 'Coenen' (hoogstam walnoot)
(zelf bestuivend, beter oogst bij kruisbestuiving)
  - o Castanea sativa 'Glabra' (hoogstam tamme kastanje)
(zelf bestuivend, dracht/waardplant vlinders, bijen)
- Pruim
  - o Prunus domestica 'Opal'
(zelfbestuivend, zoet, niet lang houdbaar)
- Overige. Mogelijke uitbereiding op de soorten.
  - o Zoete amandel Prunus Amygdalus 'Robijn',
(boom heeft veel warmte nodig en zacht voorjaar voor redelijke oogst)
  - o Zwarte moerbeï Morus nigra (voedselboom voor vogels)

Er kunnen altijd wijzigingen plaats vinden met betrekking tot de soorten en rassen, dit ligt aan de beschikbaarheid op het moment van aanschaf. Klein fruit rassen zijn niet opgenomen, daar deze grotendeels binnen de vereniging gekweekt zullen worden.

Bijlage Tekening.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden verleend, het is een voorbeeld.
Uiteindelijk planning beplanting zal in overleg ter plaatse beplant worden. Onder de HSL lijn worden geen bomen meer geplant, bestaande bomen zullen ook worden verwijderd dit i.v.m. de hoogtebeperking van TENNET (max 4 meter). Op deze plek wordt alleen klein fruit aangeplant, zoals besenstruiken.

Voorbeeld mogelijke aanplant boomgaard

